

Wallonie environnement SPW

Jubileumfeest 20 jaar grondverzet -
seminarie & avondfeest

**Uitbouw van een monitoringssysteem en een diagnostisch instrument
voor de bodemkwaliteit in Wallonië, ten dienste van de burgers en het
beleid van zowel Wallonië als Europa,**

**Benoît Vanderhofstadt, Directie van de "Protection des Sols (SPW
ARNE)"**

Brieuc Hardy, Waals Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek

Brussel – 7 mei 2024

Programma

1. Bevoegde administratie voor bodemkwesties.
2. Bodembeleid in Wallonië: de projecten van het Waalse Herstelplan.
3. Creatie van een Index voor de kwaliteit van de Waalse bodems (IQSW).

1 - Bevoegde administratie voor bodemzaken

- SPW Algemene Secretariaat
- SPW Mobiliteit en Infrastructuur
- SPW Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Milieu**
- SPW Territorium, Huisvesting, Erfgoed, Energie
- SPW Binnenlandse Zaken en Sociale Actie
- SPW Economie, Werkgelegenheid, Onderzoek
- SPW Financiën

9 Departementen (+DFA)

SPW
ARNE

« bodem »

Directie bescherming van de bodem

Directie bodem sanering

2 – Bodemstrategie in Wallonië - Herstelplan

15/05/2024

4

Herstelplan voor Wallonië (PRW)

Versterkende werking vanuit drie programma's

1. De maatregelen ihkv Get up Wallonia;
2. De maatregelen ihkv het Waals Transitieplan, zoals voorzien in de Verklaring van het Regionaal Beleid;
3. De maatregelen afkomstig van de Ondersteuning voor Herstel en Veerkracht, geïnitieerd door de Europese Unie (Europees Groen Pact).

=> Meer dan 7 miljard euro (7,6 miljard euro) voor meer dan 300 projecten

=> Aanpakken van uitdagingen op het gebied van werkgelegenheid, economie, milieu en klimaat

2 – Bodemstrategie in Wallonië - Herstelplan

15/05/2024

5

Herstelplan voor Wallonië (PRW)

⇒ **Bundeling van maatregelen volgens 5 assen**

1. Inzetten op de jeugd en het talent van Wallonië (1,3 miljard)
2. **Zorgen voor milieuduurzaamheid (2,5 miljard)**
3. De ontwikkeling van de economie versterken (1,2 miljard)
4. Ondersteunen van welzijn, solidariteit en sociale inclusie (1,9 miljard)
5. Garanderen van innovatief en participatief bestuur (0,1 miljard)

2 – Bodemstrategie in Wallonië - Herstelplan

15/05/2024

6

Herstelplan voor Wallonië (PRW)

Axe 2 – Zorgen voor milieuduurzaamheid (2,5 miljard euro)

4 strategische doelstellingen:

2.1 Uitvoeren van energierenovaties aan gebouwen (1,1 miljard euro)

2.2 Uitrollen van een koolstofarme strategie (0,4 miljard euro)

2.3 Mobiliteit herbekijken (0,7 miljard euro)

2.4 **Behoud van biodiversiteit en milieu** (0,3 miljard euro)

8 "**bodem**"projecten voor een budget van 28,5 miljoen euro (Ministerie van Milieu)

2 – Bodemstrategie in Wallonië - Herstelplan

15/05/2024
7

Herstelplan voor Wallonië (PRW)

Thema "bodemkwaliteit/adviesdiensten"
Thema "gegevens over geografische informatie/verharding van bodems"

Thema "vervuilde bodems/uitgegraven grond"

9,25 M€

114: Koolstofvoorraden

115: Bodemkwaliteit

116: Verwerving van tijdreeksgegevens over bodems via ICT

117: Versterking van adviesdiensten

118: Versterking van het subsidieprogramma voor bodemanalyses en advies

119: Ontwikkeling van aanvullende cartografie en analyse van druk op bodems

120: Technische implementatie van beperking van verharding op testzones

121: Ontwikkeling van centra voor de opslag van uitgegraven grond

122: Versnellen van de sanering van de meest problematische stortplaatsen

2 – Bodemstrategie in Wallonië - Herstelplan

BEGRIP BODEMKWAMLITEIT

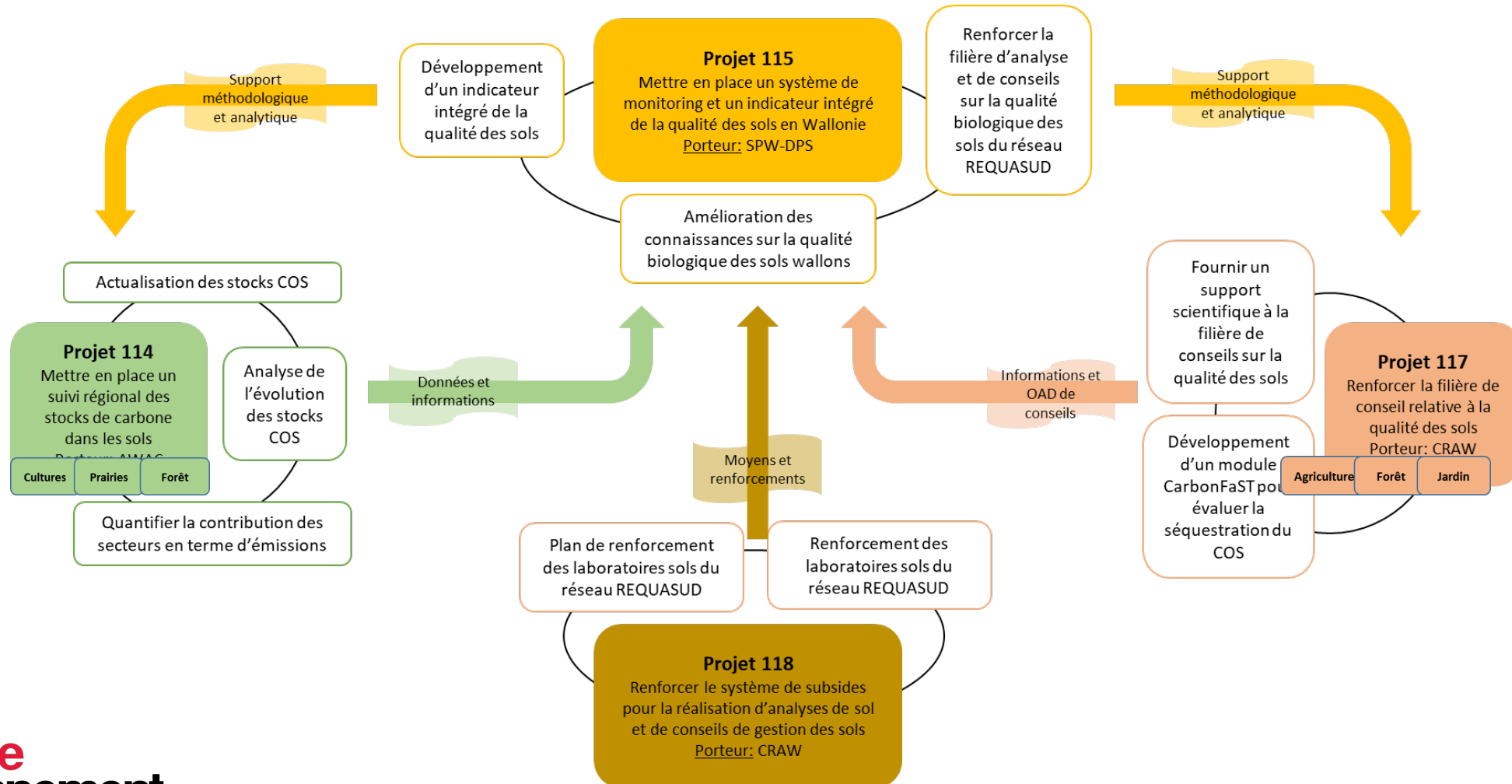
Dit sluit aan bij het concept van "gezonde bodem" zoals uiteengezet in de nieuwe Europese bodemstrategie die is aangenomen door de Europese Commissie op 17 november 2021 (COM(2021)699):

“Bodems zijn gezond wanneer ze zich in goede chemische, biologische en fysieke conditie bevinden en dus in staat zijn om voortdurend zoveel mogelijk ecosysteemdiensten te leveren, waaronder:”

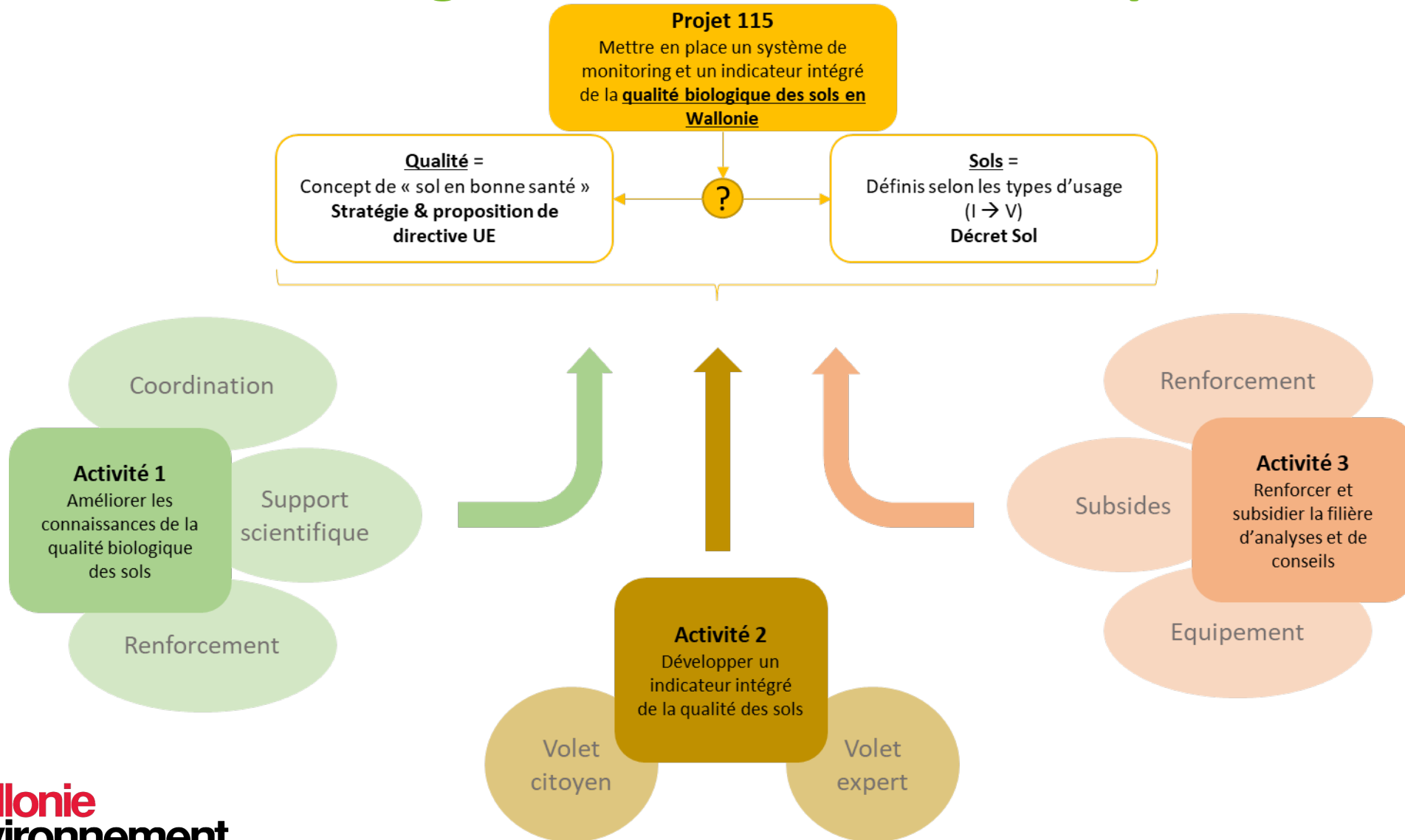
- *Als basis dienen voor voedselproductie en biomassa, inclusief landbouw en bosbouw;*
- *Water absorberen, opslaan en filteren, voedingsstoffen en stoffen omzetten, waardoor waterlichamen worden beschermd;*
- *De basis vormen voor leven en biodiversiteit, inclusief habitats, soorten en genen;*
- *Fungeren als koolstofopslag;*
- *Bieden van een fysiek platform en culturele diensten voor mensen en hun activiteiten;*
- *Fungeren als bron van grondstoffen;*
- *Een archief vormen van geologisch, geomorfologisch en archeologisch erfgoed.*

2 – Bodemstrategie in Wallonië - Herstelplan

Thema "bodemkwaliteit/adviesdiensten"

2 – Bodemstrategie in Wallonië - Herstelplan

2 - Bodemstrategie in Wallonië - conclusies & perspectieven

15/05/2024
11

- Evolutie van de **Europese regelgeving** betreffende **bodemgezondheid** (strategie + richtlijn)
- ✓ De bodemprojecten van het PRW zijn in lijn met en anticiperen op deze context
- **Verhoging en delen van kennis** over bodemkwaliteit
- ✓ Ontwikkeling van een monitoringnetwerk voor bodemgezondheid zoals voorgesteld in het ontwerp van de Europese richtlijn
- ✓ Versterking van de analyse- en adviessector
- ✓ Samenwerken met belanghebbenden om de Waalse bodemkwaliteitsindex te ontwikkelen en deze te implementeren als besluitvormingstool
- Verbetering van de **dialog** tussen milieu-, economische en ruimtelijke ordeningsactoren met behulp van deze bodemkwaliteitsindex
- **Verbetering van bescherming, beheer en regeneratie van bodems in Wallonië**

3 - Oprichting van een Index voor de kwaliteit van de Waalse bodems (IQSW)

15/05/2024
12

 UCLouvain

 Wallonie
recherche
CRA-W

 ARIES
CONSULTANTS

Index voor de kwaliteit van de Waalse bodems (IQSW)

Wat als we rekening zouden houden met de verschillende functies van bodems en hun gezondheidstoestand in het Waalse beleid?

Laten we samen een instrument creëren om de diensten die bodems ons leveren te objectiveren!

 Wallonie
Relance

Yannick Agnan (UCLouvain) – Brieuc Hardy (CRA-W) – Louis Vandebroek (ARIES)
Clélia Van de Castele (ARIES) – Arnaud Delfairière (ARIES)
Frédérique Hupin (Wetenschapsjournalist)
Christophe Rousseau (CRIE Villers-la-Ville)

 Les centres régionaux d'initiation
à l'environnement
crie
de Villers-La-Ville

 Wallonie
environnement
SPW

Service public de Wallonie | **SPW Agriculture, Ressources naturelles et Environnement**

3 – IQSW – Voor wie? Waarom?

Actoren in de Waalse 'bodem'

Alle publieke of private actoren die bodems exploiteren, gebruiken, beschermen, herstellen (en zelfs creëren).

IQSW-pro

- Voor alle soorten bodemgebruik
- Naargelang de beoogde ecosysteme-diensten

- De toewijzing van grondgebruik sturen in overeenstemming met de huidige kwaliteitstoestand
- Verbetering van het "bodem"-luik van EIA
- Strijd tegen bodemdegradatie en hulp bij het herstellen van aangetaste bodems

IQSW-burger

Eenvoudige tests om particulieren in staat te stellen een diagnose van hun bodem te stellen

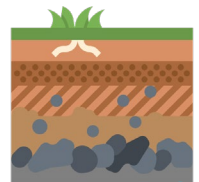

Het grote publiek bewust maken van het belang van bodems

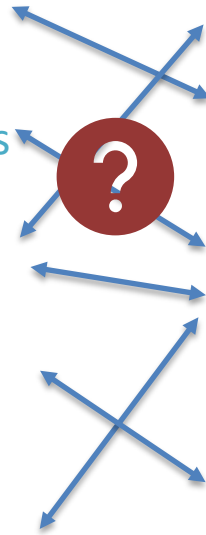
3 – IQSW – Hoe?

Welke diensten?

- Productie
- Water- en voedingsstofcyclus
- Biodiversiteit
- Koolstofopslag
- Ondersteuning
- Grondstoffen
- Archief

Type gebruik?

- I Natuurgebied
- II Agrarisch
- III Residentieel
- IV Recreatief, commercieel
- V Industrieel

Vervulde diensten?

Veldtests
Labo analyses

- Score
- Score
- Score
- Score
- Score
- Score

Ponderatie

$$x * \text{Score} + y * \text{Score} + z * \text{Score} =$$

IQSW pro

3 – IQSW – Welke bodemdienst voor welk gebruik?

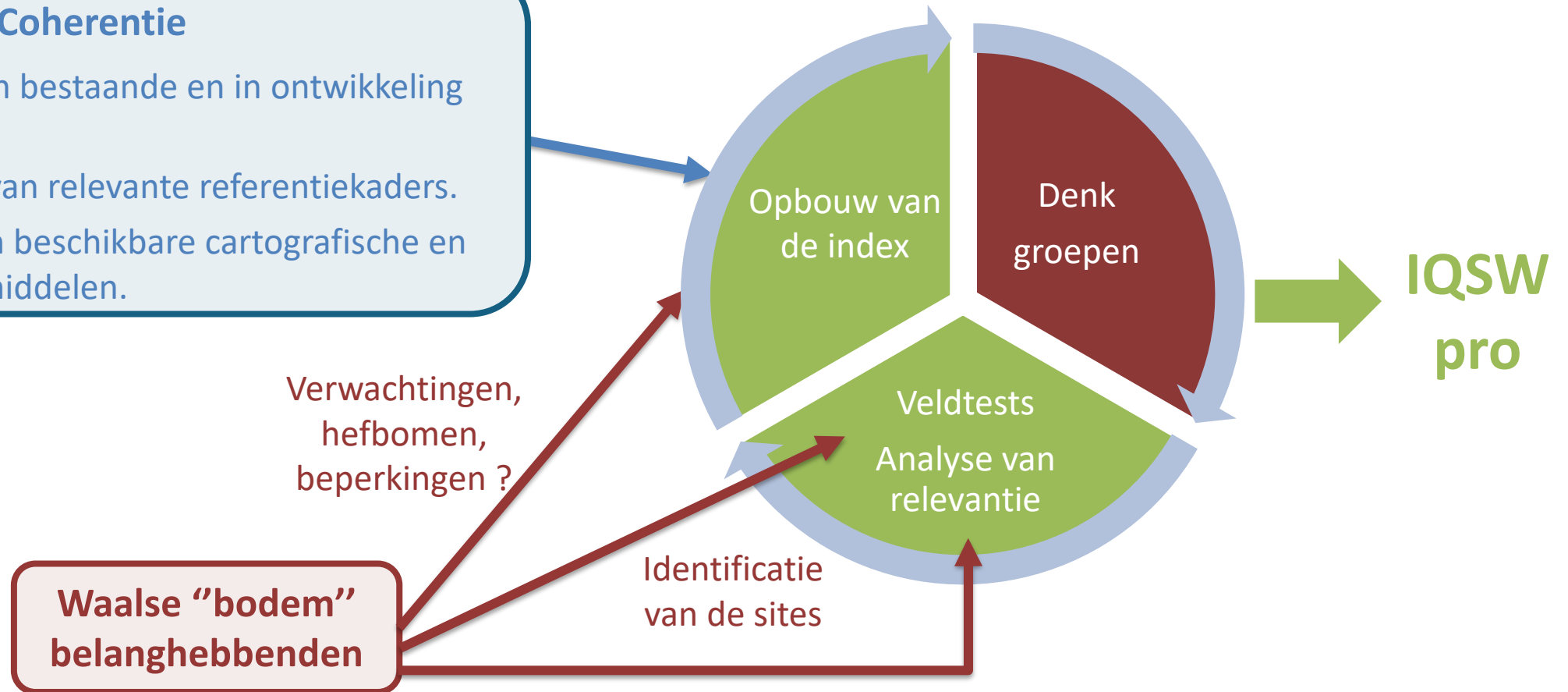
Type d'usage		I Naturel			II Agricole			III Résidentiel			IV Récréatif, commercial			V Industriel			
Usage de droit / usage de fait		Zone forestière	Zone naturelle	...	Cultures	Sylviculture	...	Zone d'espace vert	Zone d'habitat	...	Zone de loisirs	Zone de parc	...	Bureaux	Industrie	...	
Services écosystémiques	Production	Agricole															
		Sylvicole	?				?										
		...															
	Cycle de l'eau et nutriments	Stockage															
		Purification									?						
		Infiltration		?													
	Biodiversité												?				
	Réservoir de carbone		?			?											
	Support															?	
	Matières premières																?
Archive										?							

Waalse "bodem" belanghebbende

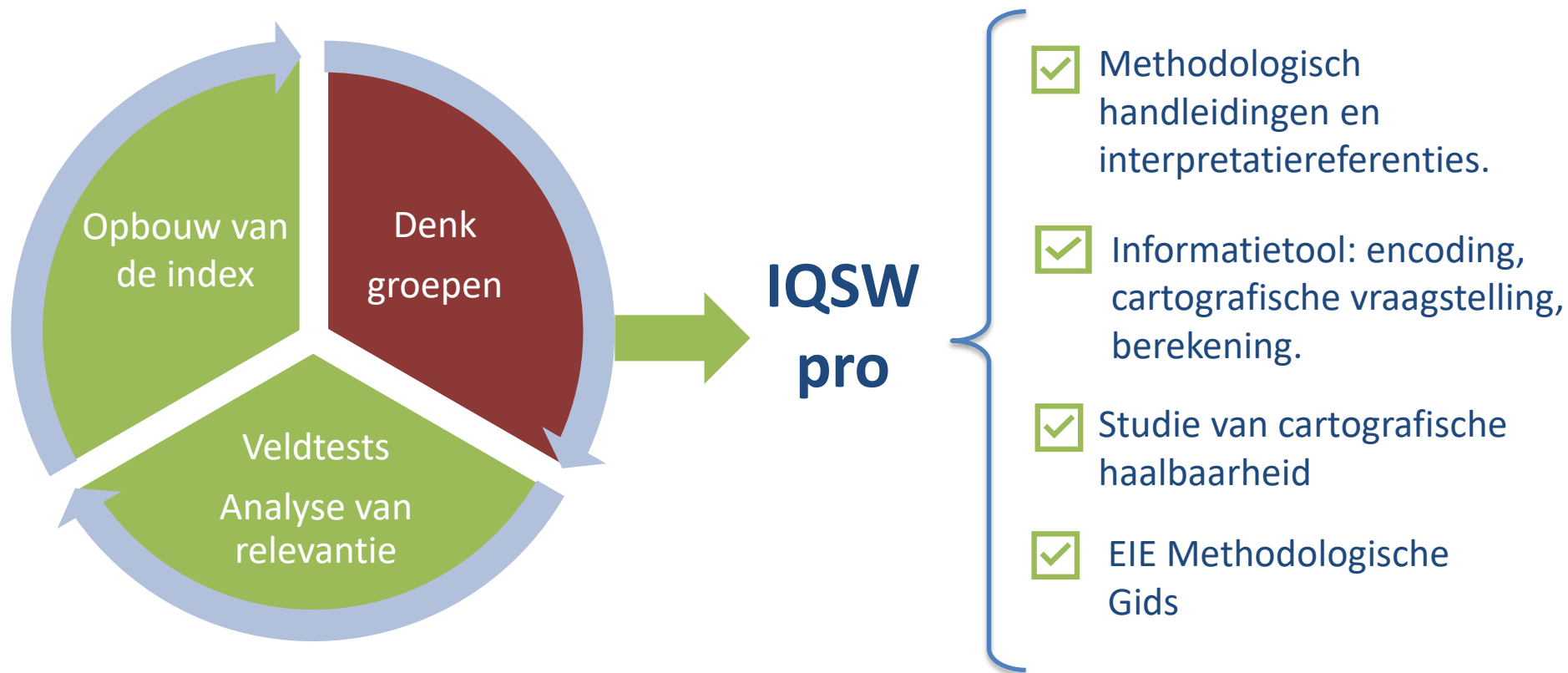
3 – IQSW – Een proces van gezamenlijke constructie...

Coherentie

- Inventaris van bestaande en in ontwikkeling zijnde tools
- Identificatie van relevante referentiekaders.
- Integratie van beschikbare cartografische en analytische middelen.

3 – IQSW ... "Om tegemoet te komen aan de behoeften van de belanghebbenden!"

3 – IQSW – Planning

Belanghebbenden
waalse «bodem»

Start van een dynamiek om
belanghebbenden te
betrekken.

Denkgroepen

Applicatie

2024

11/04

2025

2026

2027

CONCEPTIE

EVALUATIE – HERZIENING - INTEGRATIE

IMPLEMENTATIE

Definiëren van de
scope

IQSW-burger

IQSW-pro

IT Tool

3 – IQSW – Een multidisciplinaire team

Realisatie

Raadpleging

Wetenschappelijke ondersteuning
Charles Bielders Quentin Ponette Séverine Delstanche
Mathieu Javaux Hugues Titeux

 UCLouvain

Communicatie
Frédérique Hupin
Journaliste en Ir. agro

Conceptie
Yannick Agnan **Louis Vandebroek** **Brieuc Hardy**
 UCLouvain

Clélia Van de Castele **Arnaud Delfairière**

Coördinatie
Bruno Huyghebaert

Sensibilisering
Christophe Rousseau

EIE gidsen
François Halbardier

Jérôme Capart
Camille Rasse

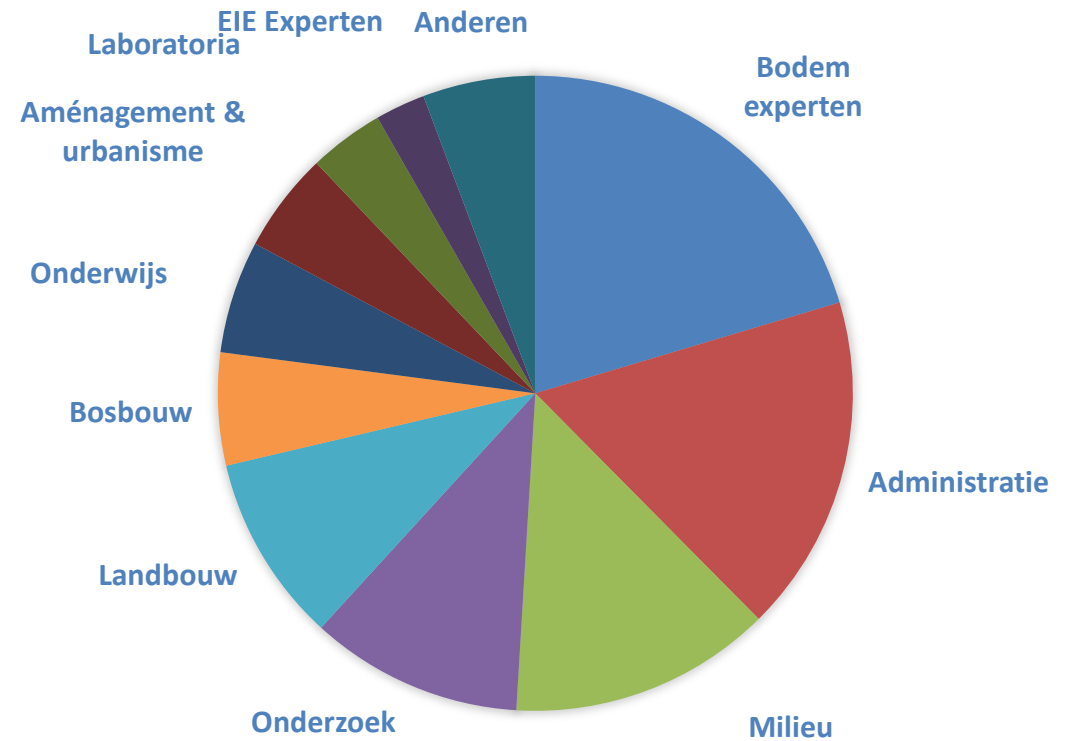
IT Tool
Damien Maillard

Cartografie
Caroline Chartin

3 – IQSW – Raadpleging van belanghebbenden

De eerste raadpleging van belanghebbenden, op 11/04/2024

3 – IQSW – De verwachtingen van de sector

15/05/2024
21

- ✓ Bewustmaking van het belang van bodems en hun diensten!
- ✓ Een instrument aanbieden om gezonde bodems te behouden / gedegradeerde bodems te herstellen
- ✓ Verhoging van de kennis van regionale bodems
- ✓ Instrument voor territoriale planning
- ✓ Verhoging van de waarde van gezonde bodems en bevordering van circulariteit
- ✓ Beter naleven van het principe van hiërarchie van gebruik
- ✓ Afstemming tussen bodemkwaliteit en gebruik
- ✓ Ontwikkeling van activiteiten / expertise / analyseketens
- ✓ Beperking van impacteren van bodems
- ✓ Richtlijnen voor de creatie van neobodems?
- ✓ ...

3 – IQSW – bezorgdheden van de sector

- ✓ Administratieve overbelasting, kosten en gebruiksbependingen
- ✓ Evolutie naar een verplicht instrument en de bijbehorende sancties
- ✓ Publiek/privaat karakter van de gegevens
- ✓ Onvoldoende rekening houden met natuurlijke diversiteit en de geschiedenis van de sites
- ✓ Onvoldoende modulariteit afhankelijk van het gebruik
- ✓ Impact op grondbezit
- ✓ Impact op de vastgoedsector
- ✓ Risico op juridische implicaties
- ✓ Risico op verzadiging van analysecapaciteit
- ✓

3 – IQSW – En wat nu ?

15/05/2024
23

Belanghebbenden
waalse «bodem»

Start van een dynamiek om
belanghebbenden te
betrekken

Denkgroepen

Applicatie

2024

11/04

2025

2026

2027

CONCEPTIE

EVALUATIE – HERZIENING - INTEGRATIE

IMPLEMENTATIE

Definiëren van de
scope

IQSW-burger

IQSW-pro

IT Tool

Wallonie
environnement
SPW

BEDANKT VOOR JULLIE AANDACHT